

ל' בניסן תשע"ז, 26.4.2017

גיליון מס' 556

פרשת תזריע-מצורע

לטהר את הנגוע

מאת ד"ר רחל רייך, עין הצי"ב

טמא הוא בָּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשְׁבוֹ (ויקרא יג, מו).

לכאורה נראה שהתורה מתייחסת לצרוע כאל 'נגוע' שנגזר עליו להיות מודר מן החברה. רושם זה מתחזק לאור הפסוקים שבספר במדבר: **צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש: מזכר עד נקבה תשלחו אל מחוץ למחנה תשלחום ולא יטמאו את מחניהם אשר אני שכן בתוכם (ה,ב-ג)**

ובהפטר לפרשה אנו קוראים על ארבעה המצורעים השוהים מחוץ לעיר והמבקשים למסור עצמם לצבא ארם, שכן ממילא הם נחשבים למתים: מצורע חשוב כמת. זהו גם הרושם המתקבל מסיפור צרעת נעמן. מלך ארם פונה למלך ישראל כדי שירפא את שר צבאו נעמן מצרעתו, ומלך ישראל מזדעק: **"האֵלֵהִים אֲנִי לְהַחֲיִית פִּי זֶה שִׁלַּח אֵלַי לְאַסֹּף אִישׁ מְצַרְעָתוֹ...! (מלכים ב,ה) "**

דרך אגב, מעניין לציין, ששלושה אישים שנוגעו בצרעת: נעמן, גיחזי ועוזיה, יוצרים בראשי תיבות שלהם את המלה "נגע".

הדרה זו של המצורע מעוררת קושי מוסרי: "האמנם", שואל הרב ביגמן בספרו 'יודוך רעיוני': "אין מחנה ישראל יכול להכיל בתוכו את מוכי הגורל, האם אינו מסוגל לשאת את התופעות החריגות האלה עד שמוציאים את המצורעים מחוץ למחנה? האם אין כאן התחמקות מהתמודדות, מראיית המציאות עין בעין".

הצרעת, בהיותה "נגע" ולא מחלה פיזיולוגית, אינה נבדקת ע"י רופא, כי אם ע"י כהן (המלה כהן חוזרת בקטע שלנו 56 פעם!), שעליו נאמר בספר מלאכי: **תֹּרַת אָמֵת הִיְתָה בְּפִיהוּ וְעוֹלָה לֹא נִמְצָא בְּשַׁפְתָּיו בְּשָׁלוֹם וּבְמִשׁוֹר הִלֵּךְ אֶתִּי וְרַבִּים הִשִּׁיב מַעֲוֹן. (ב,ו)**

בקריאה מעמיקה יותר של הפרשה נגלה כי המגמה של פרשת המצורע אינה דחייתו המוחלטת של הנגוע.

התורה שואפת לטהר את המצורע, שדבק בו ליקוי רוחני הקשור להתנהגות חברתית פסולה (כגון לשון הרע או יוהרה) ולהשיבו אל חיי הקהילה, שם יוכל להמשיך לחיות חיים תקינים. המילים החוזרות ביותר בפרשת המצורע הן **וראה הכהן**. אם ספרתי נכון, הרי שהפועל **לראות** חוזר בפרשה לפחות 47 פעמים! הווי אומר – אין כאן נסיון להתחמק מראיית אומללותו של המצורע, אלא להיפך, מצוה על הכהן לצאת אליו שוב ושוב, לבדוק אותו עד

שיוכל לטהר אותו – " וְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרַחֵץ בְּשָׂרוֹ בְּמֵי־חַיִּים, וְטָהַר (טו,ג). גם כשיש הכרח להרחיק את המצורע, ברור שהיעד הוא : "וטהר".

המשורר הקיבוצניק בארי צימרמן ז"ל כתב בעניין המצורע כמה שורות רלוונטיות לחיינו הקיבוציים:

קדמונינו פחדו מן הצרעת

פחד נורא

ממחנם הרחיקו נגוע

ראו בו צרה צרורה

אך הנה נרפא הנגע

טומאה הפכה לטהרה

כמו צפור מכף ציד

נחלץ צרוע מצרה

יפה חכמת הקדמונים

גם לימינו

צרועים שונים הרחקנו

ממקומותינו

אך לא לנצח נגע – יש וירפא

אתמול צרוע באת – מחר תצא יפה

ומי שהמשל יאה לו כקולב

יתלה עליו את נמשליו.

ד"ר רחל רייך חברת עין הנצי"ב מרצה לתנ"ך. פרסמה המישה ספרים בנושאים
מקראיים.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי מופיע באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il